

Oponentský posudok na dizertačnú prácu

Názov dizertačnej práce: **Současné reformy institucionální předškolní výchovy ve Spolkové republice Německo**

Autorka dizertačnej práce: **Mgr. Barbora Loudová Stralczynská**

Študijný odbor: **Pedagogika**

Oponentka dizertačnej práce: **doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD.** z Katedry elementárnej a predškolskej pedagogiky Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Dizertačná práca Mgr. Barbory Loudovej Stralczynskej svojím zameraním a obsahom patrí do oblastí vedeckého výskumu v doktorandskom študijnom odbore Pedagogika. Témou je aktuálna. *Je hodnotným príspevkom k rozvoju poznania komparatívnej pedagogiky a užitočným prostriedkom porovnávania predškolského vzdelávania nielen v Českej republike.*

Komparatívny výskum školského systému v určitej krajine je záslužná práca. Vyžaduje precízne štúdium spektra informačných zdrojov, kritické posúdenie a koncepčné aplikovanie poznania v téme. Autorke dizertačnej práce sa to podarilo o to viac, že skúmala zahraničný školský systém, z publikácií v cudzom jazyku a v prostredí, za ktorým musela dlhodobo cestovať. Celkovo výskumu venovala päť rokov. Pridanou hodnotou kvality dizertačnej sú pred výskumné aktivity autorky v Rakúsku a Švajčiarku. *Svedčí to o zodpovednom prístupe autorky v získavaní skúseností a zanietosti v problematike.*

Projekt výskumu autorka postavila na kvalitatívnej metodológii. Stanovila si reálny cieľ aj ho dosiahla. V súlade s ním si vhodne určila výskumné otázky, výskumné témy a metodiku získavania a analyzovania výskumných údajov. Rozhodla sa pre prípadovú štúdiu (s. 20). Jej prostredníctvom zhromaždila množstvo pedagogických faktov o predškolskom vzdelávaní a jeho reformách nielen v Nemecku, ale aj jednotlivých spolkových krajinách. Výskumné zistenia teoreticky analyzovala, usporiadala, porovnala a zovšeobecnila podľa pravidiel deskriptívneho výskumu. Význam a proces vlastného skúmania autorka vedecky zdôvodnila a zabezpečila trianguláciou metód. Analyzovala obsah verejných a faktografických dokumentov, publikovaných skúseností iných

pedagogických výskumníkov a teoretikov, viedla expertné rozhovory s výskumnými pracovníkmi v predškolskom vzdelávaní a realizovala hospitačno-observačné návštevy predškolských zariadení. Harmonogram a priebeh výskumu zrozumiteľne predstavila vo fázach a prostredníctvom realizovaných činností. *Je evidentné, že dizertačná práca je výsledkom časovo, študijne a výskumne náročnej práce autorky.*

Spracovanie a interpretovanie výsledkov výskumu autorka uskutočnila systematicky, prevažne dvomi spôsobmi opisovania a porovnávania. **Chronologicky** vystihla kľúčové historické premeny predškolského vzdelávania v Nemecku. Zamerala sa na spoločenské determinanty, pedagogické názory, koncepcie a organizačné riešenia od roku 1848 až do roku 1990, keď sa Nemecko zjednotilo. Od tohto obdobia autorka **synchrónne** opisovala a porovnávala organizačné a administratívne podmienky predškolského vzdelávania a verejnej starostlivosti o deti v tomto veku v spolkových krajinách Nemecka. Komentovala paragrafy zákonov vzhľadom k reformám predškolského vzdelávania v Nemecku v rokoch 2005 a 2008. Rozlíšila rozdiely v administratívnej príslušnosti, financovaní, zriaďovaní a organizovaní predškolského vzdelávania v spolkových krajinách Nemecka. *Autorka tým preukázala spôsobilosť konštruktívne opisovať a porovnávať rôzne aspekty a prvky predškolského vzdelávania prostredníctvom komparatívneho výskumu.*

Objektivitu výskumných zistení autorka podporila viacerými metódami a zdrojmi, aby získala potrebné a objektívne poznanie odpovedajúce na výskumné otázky. Triangulácia jej poslúžila na holistické poznanie súčasných reforiem a tendencií vo vývoji predškolského vzdelávania v Spolkovej republike Nemecko. Výsledky skúmania jednotlivými metódami autorka interpretovala v prepojení študovaného poznania a vlastných skúseností. Niektoré výskumné zistenia usporiadala v tabuľkách a prílohách aj komentovala a upresňovala v poznámkach pod čiarou. Porovnávala zhody a rozdiely v systéme predškolského vzdelávania aj vysvetľovala ich príčiny. Ako dôkazy kombinovala kvalitatívne údaje so štatistickými. *Pozitívne je, že autorka interpretácie niektorých výskumných zistení prakticky orientovala aj na porovnanie so situáciou v Českej republike a Rakúsku.*

Výsledky výskumu logicky nadväzujú na interpretované argumenty a dôkazy. Majú podobu sumarizovaného a generalizovaného poznania odpovedajúceho na výskumné otázky. Preukazujú naplnenie prognostickej a propedeutickej funkcie realizovaného komparatívneho výskumu. Propedeutický význam autorkou realizovaného výskumu je hlavne v rozvoji pedagogického poznania o predškolskom vzdelávaní detí v Spolkovej republike Nemecko. Prognostické vyústenie jej skúmania prinieslo poznanie orientované na vývojové trendy v národnom aj medzinárodnom kontexte. *Práve táto časť dizertačnej práce môže byť východiskom aj kritériom ďalších výskumných prác, výskumného a vzdelávacieho porovnávania aj skvalitňovania predškolského vzdelávania v Nemecku a iných krajinách.*

Otázky do diskusie v rámci obhajoby dizertačnej práce vyplynuli z jej významu pre skvalitňovanie predškolského vzdelávania nielen v Spolkovej republike Nemecko. Autorka v záverečnej časti dizertačnej práce vymedzila oblasti ďalších riešení v Spolkovej republike Nemecko. Sú poučné pre zmeny predškolského vzdelávania v Českej republike aj v celoeurópskom kontexte.

Ktoré reformy predškolského vzdelávania by po vzore Spolkovej republiky Nemecko mohli prebehnúť aj v Českej republike?

Aké ďalšie zmeny, reformy predškolského vzdelávania detí budú potrebné v Spolkovej republike Nemecko, prípadne v štátoch Európskej únie?

Záver posudku a odporúčanie

Mgr. Barbora Loudová Stralczynská dizertačnou prácou *Současné reformy institucionální předškolní výchovy ve Spolkové republice Německo* preukázala spôsobilosti, zrelosť a pripravenosť realizovať pedagogický výskum a rozvíjať pedagogické poznanie. V zmysle kvalitatívnej stratégie vyjadrila vyskúmanú realitu autorsky originálnym spôsobom. Uvážlivé, zmysluplné a relevantné dôkazy podporila argumentáciami na zdôvodnenie zistení spolu s obsahom 46 príloh. V celkovom hodnotení dizertačnej práce je možné konštatovať, že spĺňa kritériá platné pre tento druh kvalifikačnej práce a podmienky pre obhajobu. *Na základe toho odporúčam dizertačnú prácu Mgr. Barbora Loudovej Stralczynskej s názvom Současné reformy institucionální předškolní výchovy ve Spolkové republice Německo k obhajobe.*

V Banskej Bystrici 21. 3. 2016
PhD.

doc. PaedDr. Milena Lipnická,